

Основне информације о сифилису

Сифилис узрокује бактерија *Treponema pallidum*.

Сифилис се преноси директним контактом са сифилисном раном током аналног, вагиналног или оралног секса. Ране се могу наћи на пенису, скротуму, вагини, анусу, ректуму, у устима или на уснама. У ретким случајевима, узрочник сифилиса улази у тело преко посекотина и огреботина на кожи, или преко влажних пољубаца, у случају да инфицирана особа има рану на уснама или у устима. Трудница са сифилисом може пренети инфекцију преко плаценте на бебу у било ком тренутку за време трудноће и порођаја, може родити дете са ниском телесном тежином, породити се пре термина или родити мртворођенче (конгенитални сифилис). Да би заштитиле своју бебу труднице се морају тестирати током трудноће и пре порођаја и уколико је тест позитиван одмах започети лечење.

Сифилис се не може пренети преко седења на тоалет шољи, хватањем за кваку на вратима, пливањем у базену, дељењем исте одеће, или преко прибора за јело.

Сифилис је назван „велики имитатор” због многобројних симптома, од који неки подсећају на друга обољења. Безболне сифилисне ране се могу помешати са ураслом длаком, раницом од рајсфершлуса или наизглед безбавном променом. Наиме, сифилисна рана може бити локализована у вагини, анусу, под кожицом пениса или у устима, те не може бити очигледно да сексуални партнер има сифилис. Понекада, особа са сифилисом може имати веома благе симптоме или их немати уопште.

Код одраслих симптоми сифилиса се деле на три фазе (три стадијума):

- Након периода инкубације (време од тренутка уласка узрочника у организам до појаве првих знакова болести) који у просеку траје 21 дан (од 9 до 90 дана) током примарног стадијума сифилиса региструје се појава једне ране, али може бити и више рана. Рана је место где је узрочник сифилиса унет у тело и она је најчешће округла и безболна због чега обично пролази незапажено. Рана траје три до шест недеља, после чега пролази и без лечења. Иако рана нестане, инфекција се мора лечити како не би прешла у секундарну фазу.
- Током секундарног стадијума може се јавити осип по кожи или ране у устима, вагини или анусу (лезије на слузницама). Ова фаза обично почиње на једној или више области тела. Осип се може јавити током зацељивања примарне ране или неколико недеља након што је рана зацелила. Осип се карактеристично јавља на длановима и табанима, груба је на додир, црвене је или црвенкасте боје и није праћена сврабом. Понекада је толико бледа да се и не примети. Други симптоми

који се могу јавити у овом стадијуму болести су: грозница, оток лимфних жлезда, бол у грлу, местимичан губитак косе, губитак тежине, бол у мишићима и умор. Симптоми у овој фази ће нестати и без лечења, а инфекција ће прећи у латентни и касни стадијум сифилиса.

- Латентни стадијум почиње када сви симптоми који су били присутни нестану. Уколико се сифилис не лечи, узрочник остаје у организму годинама без знакова и симптома.
- Касна фаза сифилиса је врло озбиљно обољење, а јавља се 10 до 30 година од тренутка заражавања. Симптоми касне фазе сифилиса укључују тешкоће у координацији мишића, парализу (немогућност покретања појединих делова тела), утрнулост, слепило и деменцију (ментални поремећај). У касном стадијуму сифилиса болест уништава унутрашње органе што резултира смрћу.

Примарни сифилис – лезије

Секундарни сифилис – оспа

Пацијенти могу пренети инфекцију на друге особе годину и више дана након инфицирања, као и за време примарног и секундарног стадијума болести. Особе које имају рану сифилисну инфекцију лакше могу пренети инфекцију на своје сексуалне партнере.

Једном лечена инфекција не спречава поновну инфекцију. Чак и особе које су успешно лечене могу се поново инфицирати. Уколико ваш партнер није тестиран или лечен, можете бити изложени ризику од поновног добијања сифилиса. Само лабораторијски тестови могу потврдити да ли имате сифилис. Потребно је урадити тестирање након завршеног лечења.

Инфицирана беба се може родити без знакова и симптома болести. Међутим, ако се не спроведе лечење одмах, код бебе се могу развити озбиљни здравствени проблеми већ за неколико недеља. Код нелечених беба могу се јавити: катаракта, глувоћа, повремени губитак свести или невољни грчеви, а могућ је и смртни исход.

Превенција

Код особа које су сексуално активне следећи поступци ће смањити шансе за добијање сифилиса:

- бити у сигурној вези са једним партнером који је тестиран и који има негативне резултате теста на полно преносиве инфекције
- током секса треба сваки пут користити латекс кондоме на прави начин.

Хигијена гениталија, мокрење и испирање не представљају начин заштите од добијања сифилиса и других инфекција које се преносе сексуалним контактом.

Едукација и информисање опште популације, а посебно младих, од великог су значаја јер се на тај начин стичу знања о заштити репродуктивног здравља, безбедном сексуалном понашању и значају правовременог саветовања и тестирања на полно преносиве инфекције.

Адекватно лечење дијагностикованих инфицираних особа и њихових сексуалних партнера, са или без симптома или знакова полно преносивих болести, увек треба да буде прописано и пропраћено од стране лекара, а у циљу спречавања појаве резистенције узрочника, посебно гонокока, на антибиотике, као и спречавања компликација (хронична упала репродуктивних органа, смањена плодност/секундарни стерилитет, компликације током трудноће, пренос инфекције са мајке на дете и др) насталих услед неадекватног, самоиницијативног лечења, односно услед недијагностикованих и нелечених инфекција које се преносе сексуалним путем.